Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
J. KOKOTT
представено на 7 май 2020 година[1]

Дело C-223/19

YS
срещу
NK

(Преюдициално запитване, отправено от Landesgericht Wiener Neustadt, Австрия)

„Преюдициално запитване — Социална политика — Равно третиране на мъжете и жените в сферата на заплащането и социалното осигуряване — Директива 2006/54/ЕО — Професионална пенсионна схема — Специални пенсии — Професионални пенсии под формата на директно определено обезщетение, плащано от работодателя — Удържане на вноска за пенсионно осигуряване — Неувеличаване на специални пенсии — Непряка дискриминация на мъжете — Директива 2000/78/ЕО — Дискриминация, основана на възраст — Харта на основните права на Европейския съюз — Член 20 — Член 21 — Забрана за дискриминация, основана на пола, имотното състояние и възрастта“

I. Въведение

1. Поражда ли непряка дискриминация на мъжете, като преобладаващи получатели на особено високи пенсии в сравнение с жените, които получават средно значително по-ниски пенсии, национална правна уредба, която в частност предвижда вноска за „специални пенсии“ в особено висок размер с цел осигуряване на пенсионния доход?

2. Това е главният въпрос, предмет на настоящото преюдициално запитване.

3. За да осигури дългосрочното финансиране на пенсиите, от края на 90-те години на XX век австрийският законодател провежда различни реформи. В тази насока наред със задължителното пенсионно осигуряване и пенсиите на държавните служители, косвено влияние върху публичните финанси могат да окажат и договорите за получаване на професионална пенсия под формата на т.нар. директно определено обезщетение от контролирани от държавата предприятия. Това е така, защото по този начин дадено предприятие се задължава всеки месец след пенсионирането директно да изплаща предварително определена сума на ползващото се лице. Ето защо задълженията в особено висок размер на публични предприятия също оказват влияние върху публичните приходи с по-ниския размер на сумите, подлежащи на разпределение между притежателите на дялове в тези предприятия.

1 Език на оригиналния текст: немски.

4. Ищецът в главното производство (наричан по-нататък „ищецът“) получава такава професионална пенсия под формата на директно определено обезщетение, плащано от предприятие, в което държавата има мажоритарно участие. От една страна, от 2015 г. нататък бившият му работодател удържа т.нар. вноска за пенсионно осигуряване от неговата професионална пенсия. От друга, при адаптирането на пенсиите през 2018 г. на контролираните от държавата предприятия е забранено да извършват договореното годишно увеличение на тези професионални пенсии, ако общият пенсионен доход на лицата, които имат право да ги получават, надвишава определен размер.

5. Тъй като описаните правила засягат повече мъже, отколкото жени, и повече лица в напреднала, отколкото в млада възраст, ищецът счита, че те са дискриминационни и следователно противоречат на правото на Съюза. Поради това в настоящото производство Съдът ще трябва да изясни дали антидискриминационните директиви и разпоредбите на Хартата на основните права на Европейския съюз, по-специално членове 20 и 21 от нея, не допускат такива национални разпоредби.

II. Правна уредба

A. Правото на Съюза

1. Директива 2000/78/ЕО

6. Съгласно член 1 от Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (наричана по-нататък „Директива 2000/78“) [2] целта на същата е да регламентира основната рамка за борба с дискриминацията, „основана на религия или убеждение, увреждане, възраст или сексуална ориентация“.

7. Член 3, параграф 1 от тази директива определя приложното ѝ поле, както следва:

„1. В границите на сферите на компетентност, поверени на Общността, настоящата директива се прилага към всички лица от публичния и частния сектор, включително публични органи, във връзка с[ъс]:

[…]

в) условия за наемане и условия на труд, включително условията за уволнение и заплащане; […]“.

2. Директива 2006/54/ЕО

8. Съгласно член 1 от Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 година за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (преработена) (наричана по-нататък „Директива 2006/54“) [3] същата съдържа по-конкретно разпоредби по отношение на „условията на труда, включително заплащането“ и „професионалните социално-осигурителни схеми“.

2 ОВ L 303, 2000 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 7.

3 ОВ L 204, 2006 г., стр. 23; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 8, стр. 262.

9. Член 2 от тази директива гласи:

„1. За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

а) „пряка дискриминация“: когато едно лице се третира по-неблагоприятно въз основа на пола, отколкото друго лице е, било е или би било третирано в сравнима ситуация;

б) „непряка дискриминация“: когато привидно неутрална разпоредба, критерий или практика би поставила лица от един пол в по-неблагоприятно положение от лица от друг пол, освен ако тази разпоредба, критерий или практика е обективно обоснована от легитимна цел и средствата за постигането на тази цел са подходящи и необходими;

[…]

д) „заплащане“: нормалната основна или минимална заплата или възнаграждение или каквото и да е възнаграждение, независимо дали в брой или в натура, което работникът/работничката получава пряко или косвено във връзка с неговата работа от своя работодател;

е) „професионални социално-осигурителни схеми“: схемите, които не са регулирани от Директива 79/7/ЕИО от 19 декември 1978 г. относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалното осигуряване […] и, които имат за цел да предоставят на работници, независимо дали са заети или самостоятелно заети лица, в рамките на едно предприятие или група от предприятия, област на икономическа дейност или професионален сектор, или група професионални сектори, обезщетения, предназначени да допълнят или да заместят обезщетенията, предвидени в законно установените социално-осигурителни схеми, независимо дали участието в тези схеми е задължително или доброволно“.

10. Член 4 от Директива 2006/54 гласи:

„За еднаква работа или работа, която е с равна стойност, се премахва всяка пряка или непряка дискриминация на основата на пола по отношение на всички аспекти и условия на възнаграждението.

По-специално, когато за определяне на възнаграждението се използва система за класификация на професиите, то тази система трябва да се основава на еднакви критерии както за мъжете, така и за жените, и да бъде изградена по начин, който изключва всякаква дискриминация, основана на пола“.

11. Член 5 от Директива 2006/54 гласи:

„Без да се засяга член 4, не се допуска пряка или непряка дискриминация, основана на пола, в професионалните социално-осигурителни схеми, по-специално по отношение на:

[…]

в) изчисляването на обезщетенията, включително допълнителните обезщетения, дължими по отношение на съпруг/а или зависими лица, както и условията, регулиращи продължителността и запазването на правото на обезщетения“.

Б. Националното право

3. Betriebspensionengesetz (Закон за професионалната пенсия)

12. Професионалното пенсионно осигуряване в Австрия е уредено в Betriebspensionsgesetz (Закон за професионалната пенсия, наричан по-нататък „BPG“)[4].

13. Съгласно член 1, параграф 1 от BPG този закон се прилага към ангажиментите за плащане, които работодателят поема към служителя в рамките на частноправно трудово правоотношение, в допълнение към задължителното пенсионно осигуряване.

14. Член 2 („Видове ангажименти за плащане“) от BPG предвижда:

„Ангажименти за плащане по смисъла на член 1, параграф 1 са задължения на работодателя, произтичащи от едностранни декларации, индивидуални споразумения или от колективен трудов договор,

1. за плащане на вноски към пенсионен фонд или орган по смисъла на член 5, точка 4 от Pensionskassengesetz (Закон за пенсионните фондове) […] в полза на работника или служителя и неговите наследници; […]

2. за извършване на директни плащания на работника или служителя и неговите наследници (директно определено обезщетение);

3. за плащане на премии по сключена в полза на работника или служителя и неговите наследници застраховка „Живот“.“

4. Разпоредби за удържането на вноски за пенсионно осигуряване

15. Удържането на вноски за пенсионно осигуряване се основава на Sonderpensionenbegrenzungsgesetz, Закон за ограниченията на специалните пенсии, наричан по-нататък „SpBegrG”)[5] от 1 януари 2015 г. Като изменителен закон с широкообхватно действие, той изменя различни федерални закони, в това число Bundesverfassungsgesetz über die Begrenzung von Bezügen öffentlicher Funktionäre (Федерален конституционен закон за ограниченията на възнагражденията на държавните служители, наричан по-нататък „BezBegrBVG“)[6]. Той предвижда въвеждането на максимални лимити за възнагражденията на определени федерални и публични служители. Освен това той оправомощава федералния законодател да въвежда вноски за пенсионно осигуряване от пенсиите за осигурителен стаж и възраст на тези лица, както и от директно определените обезщетения на бивши работници и служители на правни субекти, които подлежат на контрол от Сметната палата, когато тези възнаграждения или вземания надвишават определен лимит. Член 10, параграф 6 от BezBegrBVG оправомощава законодателя на федералните провинции да въведе такава вноска за пенсионно осигуряване на ниво федерална провинция.

4 BGBl. № 282/1990.

5 BGBl. I № 46/2014.

6 BGBl. I № 64/1997.

16. Въз основа на това оправомощаване провинция Долна Австрия приема член 24a от Niederösterreichisches Landes- und Gemeindebezügegesetz (Закон на провинция Долна Австрия за възнагражденията в органите на провинцията и общините, наричан по-нататък „NÖ Landes- und GemeindebezügeG”)[7]. Тази разпоредба гласи:

„(1) Лицата, които имат право да получават пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание на ангажименти за плащане, поети от:

а) създадени съгласно законодателството на провинцията правни субекти,

б) правни субекти, които подлежат на контрол от Сметната палата поради мажоритарно участие или фактически контрол, притежавани от провинция Долна Австрия въз основа на финансови, икономически или организационни мерки на провинция Долна Австрия, на една или повече общини в Долна Австрия или сдружение на общини,

трябва да плащат вноска за пенсионно осигуряване за тази част, която надвишава размера на максималната месечна осигурителна основа съгласно член 45 [от ASGV]. Това се отнася и за специалните плащания.

(2) Вноската за пенсионно осигуряване се удържа от организацията, която извършва плащането, и се заплаща на създадения съгласно законодателството на провинцията правен субект или предприятието, от което се получава пенсията за осигурителен стаж и възраст.

(3) Вноската за пенсионно осигуряване е в размер на:

1. 5 % за частта, която надвишава 100 % от максималната месечна осигурителна основа, но не надвишава 150 %,

2. 10 % за частта, която надвишава 150 % от максималната месечна осигурителна основа, но не надвишава 200 %,

3. 20 % за частта, която надвишава 200 % от максималната месечна осигурителна основа, но не надвишава 300 %, и

4. 25 % за частта, която надвишава 300 % от максималната месечна осигурителна основа“.

17. От акта за преюдициално запитване следва, че понятието „ангажимент за плащане“ в член 24a, параграф 1 от NÖ Landes- und GemeindebezügeG включва само директно определеното обезщетение по смисъла на член 2, точка 2 от BPG. Това е така, защото само тези директно определени обезщетения са обхванати от член 1 от SpBegrG и следователно от основанието за оправомощаване на член 10, параграф 6 от BezBegrBVG.[8]

5. Разпоредби за ограничаването на увеличението на пенсиите

18. Съгласно членове 108f и 108h от Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (Общ закон за социалното осигуряване, наричан по-нататък „ASVG”)[9], законово установените пенсии се коригират всяка година с т.нар. корекционен коефициент съобразно промяната на потребителските цени.

7 LGBl. 0032-14.

8 Вж. мотивите към законопроекта на правителството: ErlRV 140 BlgNR 25. GP, стр. 2.

9 BGBl. № 189/1955.

19. Pensionsanpassungsgesetz 2018 (Законът от 2018 г. за коригиране на пенсиите, наричан по-нататък „PAG 2018“)[10] променя този механизъм за корекция за календарната 2018 г. По-конкретно, с PAG 2018 се въвежда член 711 от ASVG, който предвижда следното поетапно увеличение на пенсиите:

„(1) В отклонение от член 108h, параграф 1, първо изречение и параграф 2, пенсиите за календарната 2018 г. не се увеличават с корекционния коефициент, а както следва:

Общият пенсионен доход (параграф 2) се увеличава,

1. ако не надвишава 1 500 EUR на месец, с 2,2 %;

2. ако е от 1 500 EUR до 2 000 EUR на месец, с 33 EUR;

3. ако е от 2 000 EUR до 3 355 EUR на месец, с 1,6 %;

4. ако е от 3 355 EUR до 4 980 EUR на месец, той се увеличава с процент, линейно намаляващ между посочените стойности от 1,6 % до 0 %.

Ако общият пенсионен доход е над 4 980 EUR на месец, няма увеличение.

(2) Общият пенсионен доход на лицето е сборът от всичките му пенсии от задължителното пенсионно осигуряване, на които то има право съгласно действащите към 31 декември 2017 г. разпоредби […]. За част от общия пенсионен доход се считат и всички обезщетения, обхванати от [SpBegrG], ако към 31 декември 2017 г. получателят на пенсията има право на такива.

[…]

(6) […] (Конституционна разпоредба) Корекцията за календарната 2018 г. на обезщетенията, които са обхванати от [SpBegrG], не може да надвишава увеличението съгласно параграф 1 в зависимост от общия пенсионен доход“.

III. Фактите и производството по преюдициалното запитване

20. Ищецът е бивш служител на NK, който е ответник в главното производство (наричан по-нататък „ответникът“). Ответникът е листвано на фондовата борса акционерно дружество, в което провинция Долна Австрия притежава мажоритарен дял от около 51 %.

21. На 2 март 1992 г. по време на действащото си трудово правоотношение ищецът сключва пенсионен договор с ответника, който включва директно определено обезщетение. Това следва да се разбира като едностранно задължение на работодателя след края на трудовото правоотношение да изплаща директно на служителя професионална пенсия в определен размер, финансирана от резерви на предприятието. Освен това договорът на ищеца съдържа и клауза за индексация, съгласно която подлежащите на плащане суми се увеличават всяка година със същия процент, с който се увеличават заплатите на съответната най-висока длъжностна категория съгласно приложимия за служителите на ответника колективен трудов договор.

22. На 1 април 2010 г. ищецът се е пенсионирал и на това основание получава различни пенсионни обезщетения. По-конкретно, въз основа на предвиденото в договора от 2 март 1992 г. директно определено обезщетение, от 17 декември 2010 г. ответникът му плаща професионална пенсия.

10 BGBl.I № 151/2017.

23. От 1 януари 2015 г. NK нататък ответникът удържа част от нея като вноска за пенсионно осигуряване съгласно член 24a от NÖ Landes- und GemeindebezügeG.

24. Също така, през 2018 г. ответникът не е увеличил подлежащата на плащане сума в съответствие с клаузата за индексация, тъй като тази сума е засегната от разпоредбите на PAG 2018, и по-специално от новия член 711, параграф 6 от ASVG, съгласно който някои пенсии не следва да бъдат увеличавани, когато общият пенсионен доход на съответното лице е над 4 980 EUR.

25. В главното производство ищецът оспорва удържането на вноските за пенсионно осигуряване и неизвършването на корекцията на неговата професионална пенсия през 2018 г. Той по същество твърди, че националните разпоредби, на които се основават двете мерки, го дискриминират въз основа на неговите пол, възраст и имотно състояние и нарушават директивите за равно третиране, както и Хартата на основните права на Европейския съюз. Това е така, тъй като тези разпоредби според него водят преди всичко до намаляване на особено високите пенсии по стари договори и засягат много повече мъже, отколкото жени.

26. При тези обстоятелства Landesgericht Wiener Neustadt (Окръжен съд Винер Нойщад, Австрия), който е сезиран със спора, решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Попадат ли в приложното поле на [Директива 79/7/ЕИО[11]] и/или на [Директива 2006/54] разпоредби на държава членка, ако в резултат от тях при изплащане на професионална пенсия от бившия работодател се удържат суми от значително по-голям брой мъже с право на професионална пенсия, отколкото от жени със същото право, като тези суми могат да бъдат свободно използвани от бившия работодател, и дискриминационни ли са такива разпоредби по смисъла на посочените директиви?

2. Попадат ли в приложното поле на [Директива 2000/78] разпоредби на държава членка, които дискриминират въз основа на възраст, защото възлагат финансовата тежест само върху възрастни лица, които имат право да получават професионална пенсия, уговорена под формата на „директно определено обезщетение“, докато лицата на по-млада възраст, сключили договори за професионална пенсия, не носят финансова тежест?

3. Приложими ли са разпоредбите на [Хартата], и по-специално правилата в членове 21 и 22 от Хартата за недопускане на дискриминация, към професионални пенсии, дори ако в обхвата на разпоредбите на държавите членки не попада дискриминация, забранена съгласно [Директиви 79/7, 2000/78 и 2006/54]?

4. Трябва ли член 20 и сл. от Хартата да се тълкуват в смисъл, че не допускат разпоредби на държава членка, които прилагат правото на Съюза по смисъла на член 51 от Хартата и дискриминират въз основа на пол, възраст, имотно състояние или други признаци, като например имуществени отношения, в които се намира понастоящем техният бивш работодател, лицата, които имат право да получават професионална пенсия въз основа на частноправно споразумение, спрямо други лица с право на професионална пенсия и забранява ли Хартата подобна дискриминация?

11 Директива на Съвета от 19 декември 1978 година относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалното осигуряване (ОВ L 6/24 1979 г., стр. 6; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 193, наричана по-нататък „Директива 79/7“).

5. Пораждат ли дискриминация, основана на имотно състояние по смисъла на член 21 от Хартата, национални разпоредби, които определят финансови задължения към бившия работодател само за малка група от лица, които имат договорни права за получаване на професионална пенсия под формата на „директно определено обезщетение“, ако тези разпоредби обхващат само лица с по-висока професионална пенсия?

6. Трябва ли член 17 от Хартата да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредби на държава членка, които предвиждат лишаване от собственост директно чрез закон и без обезщетение, в рамките на споразумение, сключено между два частноправни субекта за получаване на професионална пенсия под формата на „директно определено обезщетение“, в тежест на бивш работник на предприятие, което е длъжно да осигури плащането на професионалната пенсия и няма икономически затруднения?

7. Представлява ли законоустановено задължение на бившия работодател на лице с право на професионална пенсия да не изплаща части от договореното възнаграждение (от договорената професионална пенсия) — като нарушение на договорната свобода — посегателство върху правото на собственост на работодателя?

8. Трябва ли член 47 от Хартата да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредби на държава членка, които лишават от собственост директно чрез закон и не предвиждат никаква друга възможност за оспорване на това действие, освен да се претендира обезщетение за вреди и връщане на удържаната сума от лицето, облагодетелствано от отнетата парична сума (бившия работодател и длъжник по пенсионния договор)?“.

27. В производството пред Съда писмени становища представят ищецът, Република Австрия и Европейската комисия. В съдебното заседание на 22 януари 2020 г. се явяват тези страни, както и ответникът.

IV. Правен анализ

28. В центъра на настоящото производство по преюдициално запитване са две национални разпоредби, засягащи размера на професионалната пенсия, която ищецът получава от своя работодател, контролирано от държавата предприятие, въз основа на т.нар. директно определено обезщетение.

29. До въвеждането на професионалния пенсионен фонд на 1 юли 1990 г. такива директно определени обезщетения са били обичайната форма на професионално пенсионно осигуряване в Австрия. В тази насока работодателят се задължава да плаща на работника или служителя определена сума на месец след пенсиониране. Така работниците или служителите на ръководни длъжности често са успявали да постигнат особено изгодни условия по договора за професионална пенсия. Междувременно повечето работодатели са започнали по време на трудовото правоотношение да плащат месечни вноски в професионален пенсионен фонд или за животозастраховане.

30. От една страна, от 2015 г. досега от професионални пенсии, като тази на ищеца, чийто размер надвишава определен лимит, се удържа т.нар. вноска за пенсионно осигуряване. От друга, професионалната пенсия на ищеца за 2018 г. не е увеличена, в разрез с договорената клауза за индексация, тъй като общата му пенсия — която включва, наред със законоустановената пенсия, и директно определено обезщетение от контролирани от държавата предприятия — надхвърля лимита от 4 980 EUR.

31. По данни на запитващата юрисдикция статистически тези разпоредби засягат повече мъжете, отколкото жените, повече лицата в напреднала, отколкото в млада възраст, и повече лицата с добро, отколкото с недобро имотно състояние. Следователно тя повдига въпроса дали разпоредбите са съвместими със съдържащите се в Директиви 79/7, 2000/78 и 2006/54 забрани за (непряка) дискриминация въз основа на пол и възраст. Освен това запитващата юрисдикция визира нарушения на членове 17, 20, 21 и 47 от Хартата.

32. По-конкретно с първите си два въпроса запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали цитираните директиви са приложими (вж. по този въпрос буква А) по-долу) и дали националните разпоредби пораждат непряка дискриминация, основана на пол (вж. по този въпрос буква Б) по-долу) или на възраст (вж. по този въпрос буква В) по-долу). Освен това тя поставя въпроса за приложимостта на Хартата в главното производство, както и — при положителен отговор — за тълкуването на посочените основни права с оглед на спорните разпоредби (вж. по този въпрос буква Г) по-долу).

А. По приложното поле на Директиви 79/7, 2000/78 и 2006/54 (първа част съответно на първия и на втория преюдициален въпрос)

33. С първата част на всеки от първите два въпроса, които следва предварително да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция иска да установи дали разпоредби като тези в главното производство попадат в приложното поле на Директиви 79/7, 2000/78 и 2006/54.

34. Що се отнася до Директива 79/7, от член 3, параграф 1, буква а) от същата следва, че тя се прилага само към *законно установените схеми*[12]. Нормите на член 24а от NÖ Landes- und GemeindebezügeG и член 711, параграф 6 от ASVG, които са предмет на спора по главното производство, обаче се отнасят до директно определени обезщетения, които според нормативното определение в член 1, параграф 1 от BPG имат договорно естество.

35. Такива професионални пенсии попадат в приложното поле на Директиви 2000/78 и 2006/54.

36. Това е така, защото като договорни задължения, чиято цел е в частност да осигурят на заетите лица в рамките на едно предприятие допълнителни права наред със задължителното пенсионно осигуряване, те представляват професионална социалноосигурителна схема по смисъла на член 1, параграф 2, буква в) от Директива 2006/54. В допълнение, съгласно постоянната практика на Съда професионалните пенсии са обхванати от понятието „заплащане“ по член 3, параграф 1, буква в) от Директива 2000/78 и член 1, параграф 2, буква б) от Директива 2006/54[13].

37. Според австрийското правителство обаче спорните норми не трябва да попадат в приложното поле на тези директиви, тъй като предвиждат един вид специален данък върху особено високите пенсии. В това отношение то се обосновава с решение на Съда С, в което Съдът постановява, че въвеждането на допълнителен данък върху доходите от пенсии над определен размер, поради липсата на връзка с трудовия договор, не попада в приложното поле на директивите[14].

12 Вж. всъщност по-специално по въпроса за задължителното пенсионно осигуряване решение от 22 ноември 2012 г., Elbal Moreno (C-385/11, EU:C:2012:746, т. 26).

13 Решения от 17 май 1990 г., Barber (C-262/88, EU:C:1990:209, т. 12), от 7 януари 2004 г., K. B. (C-117/01, EU:C:2004:7, т. 25), от 1 април 2008 г., Maruko (C-267/06, EU:C:2008:179, т. 44), и от 2 юни 2016 г., C (C-122/15, EU:C:2016:391, т. 23). Вж. по този въпрос и съображение 13 от Директива 2006/54.

14 Решение от 2 юни 2016 г., C (C-122/15, EU:C:2016:391, т. 25 и 26).

38. На първо място, следва обаче да се възрази, че в решение C Съдът отчита факта, че начисляването на данък не се отнася до въпроса относно реда или условията за определяне на размера на обезщетенията, които работникът получава на основание на неговото предишно трудово правоотношение. Ето защо то няма връзка с определянето на „заплащането“ по смисъла на Директива 2000/78 [15].

39. За разлика от посоченото, член 24a от Landes-und GemeindebezügeG и член 711, параграф 6 от ASVG пряко засягат размера на професионалната пенсия, която работодателят дължи на съответните бивши служители въз основа на съответните допълнителни споразумения към трудовия договор. Това е така, защото с удържането на вноската за пенсионно осигуряване и забраната на увеличението в съответствие с клаузата за индексация, работодателят следва да плати на своя бивш служител по-малко от уговореното в договора.

40. На второ място, за да изключи приложимостта на директивите, Съдът възприема формално понятие за данък и изхожда от факта, че данъчното облагане на доходите от пенсия е от изключителната компетентност на държавите членки в областта на данъчното право [16]. Сама по себе си целта на спорните разпоредби, която е насочена към увеличаване на публичните приходи и оттук към осигуряване на трайното финансиране на пенсиите, обаче все още не ги превръща в данъчноправни норми.

41. От горните съображения следва, че Директиви 2006/54 и 2000/78 са приложими.

Б. По непряката дискриминация, основана на пола (първи преюдициален въпрос)

42. С втората част на първия си въпрос запитващата юрисдикция иска първо да се установи дали член 4, параграф 2 и член 5, буква в) от Директива 2006/54 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, която предвижда за получателите на определени „специални пенсии“, а именно на директно определени обезщетения, които се изплащат от контролирани от държавата предприятия и надвишават законоустановен размер, удържането на вноска за пенсионно осигуряване, ако вземанията на повече мъже, отколкото жени, надвишават този лимит.

43. От друга страна, запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 4, параграф 2 и член 5, буква в) от Директива 2006/54 не допускат разпоредба, която през 2018 г. при общ пенсионен доход над 4 980 EUR води до пълното изключване на договореното увеличение на директно определено обезщетение, изплащано от контролирано от държавата предприятие, ако с вземане в такъв размер разполагат повече мъже, отколкото жени.

44. Член 4, параграф 2 и член 5, буква в) от Директива 2006/54 забраняват всякаква пряка или непряка дискриминация, основана на пола, по отношение на аспекти на възнаграждението и в професионалните социалноосигурителни схеми, по-специално що се отнася до изчисляването на обезщетенията.

45. В настоящия случай наличието на пряка дискриминация, основана на пола, е изключено, тъй като нито член 24a от NÖ Landes- und GemeindebezügeG, нито член 711, параграф 6 от ASVG обвързва задължението за плащането на вноска за пенсионно осигуряване, респ. неувеличаването на професионалната пенсия, с пола на получателя.

15 Решение от 2 юни 2016 г., C (C-122/15, EU:C:2016:391, т. 25).

16 Решение от 2 юни 2016 г., C (C-122/15, EU:C:2016:391, т. 25 и 26).

46. Съгласно член 2, параграф 1, буква б) от Директива 2006/54 обаче може да е налице непряка дискриминация, когато привидно неутрална разпоредба, критерий или практика би поставила лица от един пол в по-неблагоприятно положение от лица от друг пол [17].

47. Ето защо установяването на непряка дискриминация протича на два етапа. На първо място, въз основа на „неутрален“ разграничителен критерий трябва да се провери дали е налице разлика в третирането (вж. по този въпрос точка 1 по-долу) [18]. Едва когато това е установено, на второ място трябва да се провери дали създаденото с разпоредбата неблагоприятно положение засяга повече представителите на единия, отколкото на другия пол (вж. по този въпрос точки 2 и 3 по-долу) [19]. Накрая може да възникне въпросът дали това положение евентуално е оправдано (вж. по този въпрос точка 4 по-долу).

1. По наличието на разлика в третирането въз основа на „неутрална разпоредба, критерий или практика“

48. Член 24a от NÖ Landes- und GemeindebezügeG и член 711, параграф 6 от ASVG обвързват задължението за плащане на вноска за пенсионно осигуряване, респ. изключването на увеличението на професионалната пенсия с три (неутрални) условия: първо, съответното лице да има вземане за директно определено обезщетение, второ, това обезщетение да е от контролирано от държавата предприятие, и трето, вземането да е в размер над 5 370 EUR [20], респ. 4 980 EUR [21].

49. Според запитващата юрисдикция вследствие на това спорните разпоредби водят до разлика в третирането на пенсионери, основана на *вида на определеното обезщетение* за тях, на *вида на правния субект*, който трябва да изплаща обезщетението, и на *размера на тяхното вземане*.

50. Това е така, понеже съгласно член 24a от NÖ Landes- und GemeindebezügeG и член 711, параграф 6 от ASVG нито лицата с право да получават други професионални пенсии, надвишаващи съответните лимити, по-конкретно от поет ангажимент на пенсионен фонд или от животозастраховане (разграничение според вида на определеното обезщетение), нито лицата с право да получават пенсии – директно определени обезщетения в съответен размер от частни предприятия (разграничение според вида на правния субект), нито получателите на пенсии – директно определени обезщетения, изплащани от контролирани от държавата предприятия, чийто размер е под съответния лимит (разграничение според размера на вземането), са длъжни да плащат вноска за пенсионно осигуряване, респ. са засегнати от изключването на увеличението на пенсията.

17 Вж. и решения от 27 октомври 1998 г., Boyle и др. (C-411/96, EU:C:1998:506, т. 76), от 20 октомври 2011 г., Brachner (C-123/10, EU:C:2011:675, т. 56), и от 8 май 2019 г., Villar Láiz (C-161/18, EU:C:2019:382, т. 37).

18 Вж. решения от 27 май 2004 г., Elsner-Lakeberg (C-285/02, EU:C:2004:320, т. 18), от 6 декември 2007 г., Voß (C-300/06, EU:C:2007:757, т. 27), от 13 юли 2017 г., Kleinsteuber (C-354/16, EU:C:2017:539, т. 28 и 39), и от 7 февруари 2019 г., Escribano Vindel (C-49/18, EU:C:2019:106, т. 54 и 55).

19 Вж. в този смисъл решения от 13 януари 2004 г., Allonby (C-256/01, EU:C:2004:18, т. 74), от 27 май 2004 г., Elsner-Lakeberg (C-285/02, EU:C:2004:320, т. 19), от 6 декември 2007 г., Voß (C-300/06, EU:C:2007:757, т. 27), и от 16 юли 2009 г., Gómez-Limón Sánchez-Camacho (C-537/07, EU:C:2009:462, т. 57).

20 Лимитът по член 45 от ASVG за 2020 г. се определя от тази сума, на която се основава член 24a, параграф 1 от NÖ Landes- und GemeindebezügeG.

21 Съгласно член 711, параграф 6 във връзка с параграф 1 от ASVG това е определящият максимален лимит на общия пенсионен доход.

51. Що се отнася до първите две разграничения, наличието на разлика в третирането е под съмнение. Това е така, тъй като съгласно постоянната практика на Съда разлика в третирането е налице само при прилагането на различни правила към сходни положения [22]. При преценката на сходството пък следва да се изходи от целите на конкретната мярка [23].

52. В тази насока трябва да се припомни, че според австрийското правителство спорните разпоредби имат за цел по-специално да увеличат публичните приходи. Това е така, защото, въпреки че директно определените обезщетения се изплащат не пряко от държавата, а от резерви на съответните предприятия, особено високите задължения намаляват печалбата на предприятията, а оттук и сумите, подлежащи на разпределяне към публичния сектор. Ето защо удържането на вноска за пенсионно осигуряване, както и неувеличаването на професионалните пенсии на особено високоплатени бивши работници или служители на контролирани от държавата предприятия, косвено също биха облагодетелствали публичния сектор.

53. По тази причина приложното поле на разпоредбите е сведено до директно определените обезщетения, изплащани от контролирани от държавата предприятия. Това е така, защото професионалните пенсии, които се изплащат от пенсионен фонд или чрез застраховка, вече не са задължения на работодателя. Следователно тези видове професионални пенсии, дори при контролирани от държавата предприятия, нямат никакво косвено отражение върху публичните финанси. Това така или иначе се отнася за частните предприятия, които имат задължения във връзка с професионалните пенсии.

54. Ето защо с оглед на целите на мерките положението на получателите на други видове професионални пенсии и на бившите служители на частни предприятия изглежда не е сходно с това на получателите на пенсии – директно определени обезщетения, изплащани от публично контролирани предприятия.

55. Във всеки случай според запитващата юрисдикция именно обвързването с размера на пенсионното вземане е решаващият критерий, който води до непряка дискриминация на мъжете, защото такова високо по размер вземане имат повече мъже, отколкото жени. Колкото до различното третиране на лица с пенсионни вземания над и под съответните лимити наистина би могъл да се постави и въпросът дали тяхното равно третиране от гледна точка на вноската за осигуряване на пенсионния доход изобщо е необходимо, предвид техните различни финансови възможности. Според мен обаче този въпрос ще е релевантен само в рамките на евентуална проверка дали това положение е оправдано. По-нататък първо трябва да се разгледа въпросът дали условието, свързано с размера на пенсионното обезщетение, действително води до непряка дискриминация.

2. По поставянето на мъжете в особено по-неблагоприятно положение с обвързването с привидно неутралния критерий

56. При установяването на непряка дискриминация преценката дали чрез обвързването с привидно неутрален критерий представителите на единия пол се поставят в особено по-неблагоприятно положение обикновено създава проблеми.

22 Решения от 27 октомври 1998 г., Boyle и др. (C-411/96, EU:C:1998:506, т. 39) и от 16 юли 2009 г., Gómez-Limón Sánchez-Camacho (C-537/07, EU:C:2009:462, т. 56).

23 Решения от 26 юни 2018 г., MB (Промяна на пола и пенсия за осигурителен стаж и възраст) (C-451/16, EU:C:2018:492, т. 42), и от 22 януари 2019 г., Cresco Investigation (C-193/17, EU:C:2019:43, т. 42).

57. Съгласно практиката на Съда за целта могат да бъдат използвани и статистически данни [24]. В тази насока трябва да се оформят две съотношения, т.е. да се определят проценти, за да се установи дали спорният критерий поставя в по-неблагоприятно положение повече мъже, отколкото жени [25].

58. За разлика от посоченото, разглеждането на абсолютни стойности не е достатъчно, понеже те зависят от това колко работници общо се трудят в дадена държава членка, както и от това колко от тях са мъже и колко — жени [26].

59. В този аспект трябва първо да се отбележи, че запитващата юрисдикция изглежда се е ограничила да разгледа само абсолютни стойности. Тя просто е установила — без да посочва точни стойности — че повече мъже, отколкото жени са направили вноска за пенсионно осигуряване, респ. не са получили увеличение на професионалната си пенсия съгласно член 711, параграф 6 от ASVE.

60. Следователно запитващата юрисдикция изглежда е сравнила броя на мъжете, които са длъжни да плащат вноска за пенсионно осигуряване, респ. са засегнати от неувеличаването на професионалните им пенсии, с броя на засегнатите жени [27]. С други думи, тя е разгледала само групата лица, които отговарят на спорния критерий, т.е. чиито обезщетения са над определените лимити. Ако обаче по отношение на тези групи се формират необходимите съотношения, 100 % от мъжете и 100 % от жените неминуемо са засегнати.

61. Освен това простото сравнение на тези абсолютни стойности може да бъде изкривено от конюнктурни, специфични за отрасъла, или други фактори. В настоящия случай например тези стойности зависят от това колко жени и колко мъже са работили на ръководни позиции в контролирани от държавата предприятия до края на 90-те години. Това е така, понеже е много вероятно само тези лица да са успели на практика да договорят суми, които са над лимита от 5 730 EUR или 4 980 EUR [28].

62. Ето защо Съдът вече е постановил, от една страна, че запитващата юрисдикция трябва да вземе предвид всички работещи, спрямо които се прилага националната правна уредба, от която произтича различното третиране, и от друга, че най-добрият метод за сравняване се състои в сравняването на съотношението на работещите, засегнати от разглежданото неблагоприятно положение, от една страна, сред мъжете, които са част от работната сила, а от друга страна — сред жените, които са част от работната сила [29]. С други думи, степента, в която

24 Решения от 8 май 2019 г., Villar Láiz (C-161/18, EU:C:2019:382, т. 46), и от 3 октомври 2019 г., Schuch-Ghannadan (C-274/18, EU:C:2019:828, т. 45).

25 Решение от 20 октомври 2011 г., Brachner (C-123/10, EU:C:2011:675, т. 60).

26 Решения от 9 февруари 1999 г., Seymour-Smith и Perez (C-167/97, EU:C:1999:60, т. 59), и от 8 май 2019 г., Villar Láiz (C-161/18, EU:C:2019:382, т. 39).

27 Запитващата юрисдикция е искала да подходи по същия начин и по делото, по което е постановено решение от 6 декември 2007 г., Voß (C-300/06, EU:C:2007:757, т. 39). Съдът обаче е отхвърлил този подход в точка 40 от решението си.

28 Вж. по този въпрос по-горе точка 29 от настоящото заключение.

29 Решения от 9 февруари 1999 г., Seymour-Smith и Perez (C-167/97, EU:C:1999:60, т. 59), от 13 януари 2004 г., Allonby (C-256/01, EU:C:2004:18, т. 73—75), от 6 декември 2007 г., Voß (C-300/06, EU:C:2007:757, т. 41), от 8 май 2019 г., Villar Láiz (C-161/18, EU:C:2019:382, т. 39), и от 3 октомври 2019 г., Schuch-Ghannadan (C-274/18, EU:C:2019:828, т. 47).

представителите на единия пол са засегнати в сравнение с представителите на другия пол, трябва да бъде определена по отношение на кръга от лица, дефиниран от приложното поле на спорната разпоредба[30]. Той не съответства непременно на всички работници и служители или на всички пенсионери в съответната държава членка[31].

63. Само с такова ограничаване на разглеждания кръг от лица може да се определи дали съответната разпоредба и включеният в нея спорен критерий действително водят до непряка дискриминация и същевременно може да се изключи, че резултатите са повлияни от други фактори.

64. Това може да се илюстрира особено добре от положението в основата на главното производство. Ако се сравни съответно броят на мъжете и на жените, които имат спорните задължения, с всички настоящи пенсионери от мъжки пол, от една страна, и с всички пенсионери от женски пол, от друга, би се получил изкривен резултат. По-конкретно няма да се вземе предвид обстоятелството, че сред лицата, успели да подпишат договор за получаване на професионална пенсия до 90-те години, вероятно има значително повече мъже. Също така жените, които реално са работили по това време, но например поради вида или обхвата на тяхната заетост, не са получили предложение за договор за получаване на професионална пенсия в допълнение към задължителното пенсионно осигуряване, също биха били включени в съотношението. Тоест резултатът от сравнението би отразявал само обществените и социални обстоятелства на въпросния период, но не и евентуалната непряка дискриминация, до която водят спорните разпоредби.

65. Поради това, от една страна, запитващата юрисдикция трябва да сравни броя на мъжете, стойността на чието право на обезщетение е над съответния лимит, с общия брой мъже, които получават директно определено обезщетение, изплащано от контролирано от държавата предприятие. Така изчисленият процент трябва да се сравни с процента на жените, стойността на чието право на обезщетение е над съответния лимит, с общия брой на жените, които получават директно определено обезщетение от контролирано от държавата предприятие.

66. Ако така полученият резултат показва, че процентът на засегнатите жени от евентуално сравнително малък общ брой жени, които изобщо попадат в приложното поле на разпоредбите, не е много по-малък от процента на засегнатите мъже от вероятно много по-голяма група мъже, не може автоматично да се заключи, че спорните разпоредби водят до непряка дискриминация въз основа на пола.

67. Компетентна да извърши окончателната преценка дали така определените стойности са валидни е единствено запитващата юрисдикция[32].

68. В настоящия случай могат да възникнат съмнения за валидността на стойностите, например ако разпределението на мъжете и жените в приложното поле на разпоредбите е анормално, т.е. неочаквано. В акта за преюдициално запитване обаче няма информация по този въпрос. По-специално запитващата юрисдикция изглежда не се основава на стойности, които показват, че в сравнение с разпределението на половете сред пенсионерите като цяло, сред бившите работници и служители на контролирани от държавата предприятия има много повече мъже.

30 Решения от 13 януари 2004 г., Allonby (C-256/01, EU:C:2004:18, т. 73—75), от 6 декември 2007 г., Voß (C-300/06, EU:C:2007:757, т. 40), и от 8 май 2019 г., Villar Láiz (C-161/18, EU:C:2019:382, т. 45).

31 Вж. по-специално решение от 3 октомври 2019 г., Schuch-Ghannadan (C-274/18, EU:C:2019:828, т. 53). В решение от 20 октомври 2011 г., Brachner (C-123/10, EU:C:2011:675) Съдът е отчел всички пенсионери от съответната държава членка, тъй като спорната разпоредба се отнася до размера на вземането от задължителното пенсионно осигуряване и следователно всички пенсионери са попадали в приложното поле на разпоредбата. В решение от 9 февруари 1999 г., Seymour-Smith и Perez (C-167/97, EU:C:1999:60, т. 59) като референтна стойност се разглеждат всички работници, тъй като спорното процесуално изискване се прилага за всички работници.

32 Вж. в този смисъл решения от 27 октомври 1993 г., Enderby (C-127/92, EU:C:1993:859, т. 17), от 9 февруари 1999 г., Seymour-Smith и Perez (C-167/97, EU:C:1999:60, т. 62), и от 8 май 2019 г., Villar Láiz (C-161/18, EU:C:2019:382, т. 40 и 45).

Изглежда тя не разполага и със стойности, според които в групата на получателите на професионални пенсии процентно има повече мъже, отколкото жени, които получават пенсия – директно определено обезщетение. Точно обратното, от акта за преюдициално запитване следва, че до 90-те години на XX век директно определените обезщетения са представлявали обичайният модел на професионалните пенсии, т.е. че 100 % от мъжете и 100 % от жените, на които е предложена професионална пенсия по това време, са получавали пенсия – директно определено обезщетение.

69. От тези съображения следва също, че ограничаването на приложното поле на спорните разпоредби до пенсии – директно определени обезщетения, изплащани от контролирани от държавата предприятия (с изключение на други видове професионални пенсии и частни работодатели), като такива очевидно не води до непряка дискриминация въз основа на пола [33].

3. По установяването на поставянето в конкретния случай на мъжете в особено по-неблагоприятно положение

70. В съдебното заседание ответникът посочи, че е възможно необходимите статистически данни да не са налице. Това е така, защото правата на обезщетение произтичали от индивидуални договори, поради което не можело да се обобщи колко мъже и колко жени получават пенсии – директно определени обезщетения, изплащани от контролирани от държавата предприятия, и колко от тях имат вземания над определените в член 24a от NÖ Landes- und GemeindebezügeG и член 711, параграф 6 от ASVG лимити.

71. В най добрия случай биха могли да бъдат предоставени данни за това колко мъже и жени получават пенсия – директно определено обезщетение, изплащано *от ответника*, и съответно колко от тях са засегнати от задължението да плащат вноска за пенсионно осигуряване, респ. от изключването на увеличението на техните вземания.

72. В този аспект трябва да се припомни, че статистическите данни в никакъв случай не са единственото средство за доказване на непряка дискриминация. Съгласно практиката на Съда те са само индиция [34]. Основните опасения, които са свързани с използването на статистически данни в това отношение, вече бяха разгледани на друго място [35]. По тази причина националното право е възможно да предвижда, че непряката дискриминация може да се доказва с всички средства [36].

73. Освен това Съдът вече е постановил, че при доказването на дискриминация недостъпността на релевантни статистически данни не бива да води до застрашаване на постигането на преследваната с тази директива цел и до лишаването ѝ от полезно действие [37]. В този контекст в решение Schuch-Ghannadan Съдът е постановил, че при определени обстоятелства може да прибегне до други, налични данни [38].

33 В това отношение така или иначе вече не е налице различно третиране, вж. по този въпрос по-горе, точки 52—54 от настоящото заключение.

34 Вж. решения от 9 февруари 1999 г., Seymour-Smith и Perez (C-167/97, EU:C:1999:60, т. 59 и 60), и от 20 октомври 2011 г., Brachner (C-123/10, EU:C:2011:675, т. 60).

35 По-специално в заключението на генералния адвокат Cosmas по дело Seymour-Smith и Perez (C-167/97, EU:C:1998:359, т. 123 и сл.). Във връзка с доказването на непряка дискриминация в областта на основните свободи вж. моето заключение по дело Tesco-Global Áruházak (C-323/18, EU:C:2019:567, т. 59 и сл. и т. 66 и сл.).

36 Решения от 19 април 2012 г., Meister (C-415/10, EU:C:2012:217, т. 43, 44 и 47), и от 8 май 2019 г., Villar Láiz (C-161/18, EU:C:2019:382, т. 46).

37 Вж. в този смисъл решения от 21 юли 2011 г., Kelly (C-104/10, EU:C:2011:506, т. 34 и 35), от 8 май 2019 г., Villar Láiz (C-161/18, EU:C:2019:382, т. 45), и от 3 октомври 2019 г., Schuch-Ghannadan (C-274/18, EU:C:2019:828, т. 56).

38 Решение от 3 октомври 2019 г., Schuch-Ghannadan (C-274/18, EU:C:2019:828, т. 53).

74. В крайна сметка определящо е дали запитващата юрисдикция, която единствена е компетентна да извърши анализ на фактите, при преценката на такива алтернативни данни стига до извода, че те са валидни, представителни и значими и не са израз на съвсем случайни или конюнктурни събития[39]. Съответно, ако използва данните на ответника, тя следва да прецени дали разпределението на мъжете и жените в групата на лицата, които получават директно определено обезщетение от ответника, приблизително съответства на разпределението на мъжете и жените в групата на лицата, които попадат в приложното поле на член 24а от NÖ Landes- und GemeindebezügeG и член 711, параграф 6 от ASVG.

4. По оправдаването на евентуална дискриминация, основана на пола

75. Ако запитващата юрисдикция заключи, че спорната намеса в пенсионните права представлява непряка дискриминация, основана на пола, накрая тя трябва да провери дали тази намеса е обективно оправдана от законосъобразна цел и избраните средства за постигане на тази цел са подходящи и необходими[40].

76. В това отношение предварително следва да се отбележи, че ако запитващата юрисдикция може да установи, че разпоредбите водят до непряка дискриминация, то това обстоятелство най-вероятно е обвързано с вече налично състояние на неравенство. Това е така, защото има голяма вероятност преимуществените засягане на мъжете да се дължи единствено на обстоятелството, че средно мъжете продължават да печелят повече от жените и са по-широко представени на ръководни позиции. Следователно за разлика от досегашните дела, по които има постановени решения, в настоящия случай съществуващото икономическо неравенство между половете не се изостря[41]. От това следва, че изискванията към оправдаването на евентуална непряка дискриминация са съответно по-ниски.

77. Според австрийското правителство спорните разпоредби по същество имат две цели. От една страна, трябва да бъде намалена тежестта за публичния бюджет на пенсионните задължения с особено висок размер в публичния и полупубличния сектор[42]. От друга, разпоредбите имат за цел като цяло да изравнят нивото на пенсиите на фона на възприеманите като несправедливи ясни разлики в размера на пенсиите.

78. Съдът по принцип признава поддържането на функционирането и гарантирането на финансовото равновесие на зависещата от вноски система за социално осигуряване като легитимна социалнополитическа цел[43]. Освен това той предоставя на държавите членки широка свобода на преценка по отношение на целите, които искат да постигнат в областта на социалната политика и политиката по заетостта[44]. Съгласно постоянната практика на Съда обаче при следването на тези цели те трябва да използват избраните средства съгласувано и систематично[45].

39 Вж. в този смисъл решение от 27 октомври 1993 г., Enderby (C-127/92, EU:C:1993:859, т. 17), от 9 февруари 1999 г., Seymour-Smith и Perez (C-167/97, EU:C:1999:60, т. 62), и от 8 май 2019 г., Villar Láiz (C-161/18, EU:C:2019:382, т. 40 и 45).

40 Решения от 27 октомври 1993 г., Enderby (C-127/92, EU:C:1993:859, т. 14), от 8 февруари 1996 г., Laperre (C-8/94, EU:C:1996:36, т. 14), от 20 октомври 2011 г., Brachner (C-123/10, EU:C:2011:675, т. 70), и от 22 ноември 2012 г., Elbal Moreno (C-385/11, EU:C:2012:746, т. 32).

41 По делото със сходна фактическа обстановка, по което е постановено решение от 20 октомври 2011 г., Brachner (C-123/10, EU:C:2011:675), получателите на минимални пенсии — мнозинството от които са жени — които така или иначе се намират вече в икономически по-слаба позиция, получават по-малко увеличение при адаптирането на пенсиите, отколкото получателите на по-високи по размер пенсии.

42 Вж. по този въпрос по-горе точка 52 от настоящото заключение.

43 Вж. решения от 10 март 2009 г., Hartlauer (C-169/07, EU:C:2009:141, т. 47), и от 22 ноември 2012 г., Elbal Moreno (C-385/11, EU:C:2012:746, т. 33).

44 Решения от 11 ноември 2014 г., Schmitzer (C-530/13, EU:C:2014:2359, т. 38), от 19 юни 2014 г., Specht и др. (C-501/12—C-506/12, C-540/12 и C-541/12, EU:C:2014:2005, т. 46), и от 26 септември 2013 г., HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590, т. 60).

45 Решения от 10 март 2009 г., Hartlauer (C-169/07, EU:C:2009:141, т. 55), от 18 ноември 2010 г., Георгиев (C-250/09 и C-268/09, EU:C:2010:699, т. 56), и от 20 октомври 2011 г., Brachner (C-123/10, EU:C:2011:675, т. 71).

79. В тази насока с оглед на целта — да се облекчи публичният бюджет — на първо място, трябва да се отбележи, че SpBegrG съдържа и разпоредби относно общото ограничаване на възнагражденията на държавните и публичните служители, както и разпоредби относно удържането на вноски за пенсионно осигуряване от тези групи, чиито пенсии се финансират директно от публични средства[46]. Освен това, за 2018 г. член 711, параграф 1 от ASVG въвежда и изравняващо увеличение на пенсиите за лицата, които имат право да получават обезщетения от задължителното пенсионно осигуряване, което предвижда пълно изключване на увеличението над лимита от 4 980 EUR. Следователно изглежда, че законодателят следва целта да се облекчи тежестта върху публичните финанси всеобхватно и систематично.

80. На второ място, в съдебното заседание наистина няколко пъти се подчерта, че спорните разпоредби не задължават контролираните от държавата предприятия да използват спестените суми за изграждане на пенсионни резерви. По тази причина не може да се твърди със сигурност, че разпоредбите въобще са допринесли за финансирането на пенсиите. В този аспект обаче трябва да се посочи, че при мажоритарен дял на държавата публичният орган във всички случаи може да наложи разпределение на печалбата. Така в случай на съмнение може да се гарантира, че публичните финанси не са застрашени от допълнителна тежест, ако дадено предприятие не използва спестяванията по съответния начин.

81. На трето място, трябва да се има предвид, че спорните разпоредби уреждат неувеличаването на вземанията, респективно задължението и обхвата на плащането на вноска за пенсионно осигуряване, като се отчитат финансовите възможности на съответните лица. Като цяло са засегнати само много високи по размер вземания, които според австрийското правителство са над 290 % над средното ниво на пенсиите, и размерът на вноската, която трябва да бъде платена, също е пропорционален на размера на вземането.

82. Ето защо в този контекст и с оглед на вече споменатата широка свобода на преценка на националния законодател в областта на социалната политика, очевидно разпоредбите при всички случаи не могат да се считат за неподходящи или непоследователни.

5. Заключение

83. От гореизложените съображения следва, че член 4, параграф 2 и член 5, буква в) от Директива 2006/54/ЕО трябва да се тълкуват в смисъл, че действително по принцип е възможно да не допускат национални разпоредби, които предвиждат за получателите на професионални пенсии под формата на директно определено обезщетение, изплащано от контролирано от държавата предприятие, удържането на вноска за пенсионно осигуряване, респ. неизвършването на договореното увеличение на техните вземания, когато тези вземания надхвърлят определен, законоустановен размер. Това обаче изисква процентът представители на единия пол, чиито вземания надвишават този размер, от общия брой представители на този пол в групата на лицата, които имат право на съответния вид професионална пенсия, да е значително по-висок от съответния процент представители на другия пол, и това обстоятелство да не може да бъде оправдано с обективно основание, което няма нищо общо с дискриминация, основана на пола.

46 Вж. точка 15 от настоящото заключение.

B. По непряката дискриминация, основана на възраст (втори преюдициален въпрос)

84. С втората част от втория преюдициален въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 2, параграф 1 от Директива 2000/78 не допуска национални разпоредби като тези, които предвиждат спорната намеса в пенсионни права, ако от предвиденото в тях задължение за плащане на вноска за пенсионно осигуряване, респ. от неувеличаването на професионалната пенсия са засегнати предимно лица на по-напреднала възраст, над 60 години.

85. Установяването на непряка дискриминация за целите на Директива 2000/78 се основава на същите принципи, прилагани за Директива 2006/54[47].

86. От гореизложените съображения следва, че поначало трябва да се определи по отношение на съвкупността от всички лица, за които се прилага спорната национална правна уредба, дали разграничението, направено в рамките на тази разпоредба, поставя в особено неблагоприятно положение лицата в напреднала възраст[48].

87. В тази насока от акта за преюдициално запитване обаче не следва, че сред лицата, които според разглежданите разпоредби трябва да плащат вноска за пенсионно осигуряване, респ. чиито вземания не са увеличени, процентно има повече лица в по-напреднала възраст, над 60 години, отколкото сред тези, за които това не се отнася поради размера на вземанията им.

88. По-скоро запитващата юрисдикция е склонна да открие непряка дискриминация, основана на възраст, в обстоятелството, че спорната намеса в пенсионни права, независимо от конкретното неблагоприятно положение, до което води, изначално се прилага само към получателите на пенсии – директно определено обезщетение, които неминуемо са по-възрастни от получателите на други видове професионални пенсии, тъй като първите практически са договаряни само до края на 90-те години на XX век. След въвеждането на професионалните пенсионни фондове работодателите de facto преминават към предлагане на други видове професионални пенсии.

89. В това отношение все пак следва да се посочи, че е съвсем естествено лицата, за които се прилага по-ново правно положение, да са на по-млада възраст от тези, които попадат в по-старото правно положение. Това обаче не представлява непряка дискриминация, основана на възраст[49].

90. Ето защо на втория преюдициален въпрос следва да се отговори, че член 2, параграф 1 от Директива 2000/78 трябва да се тълкува в смисъл, че национални разпоредби, които предвиждат за получателите на професионални пенсии от определен вид, чийто размер надвишава законоустановен лимит, удържането на вноска за пенсионно осигуряване, респ. неизвършването на договореното увеличение на техните вземания, не представляват непряка дискриминация, основана на възраст, по смисъла на тази разпоредба, ако след определен момент вече не се сключват споразумения за разглеждания вид професионална пенсия, и следователно лицата, които имат право на други видове професионални пенсии, за които са сключени споразумения в по-късен момент, не попадат в приложното поле на тези разпоредби.

47 Вж. по този въпрос по- горе точка 47 и сл. от настоящото заключение.

48 Вж. mutatis mutandis точка 62 и сл. от настоящото заключение и решение от 7 февруари 2019 г., Escribano Vindel (C-49/18, EU:C:2019:106, т. 43).

49 Вж. в този смисъл решение от 14 февруари 2019 г., Horgan и Keegan (C-154/18, EU:C:2019:113, т. 28).

Г. По основните права от Хартата (преюдициални въпроси от трети до осми)

91. С преюдициални въпроси от трети до осми, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи как трябва да се тълкуват членове 17, 20, 21 и 47 от Хартата по отношение на национални разпоредби като тези, които предвиждат спорната намеса в пенсионни права.

92. По-конкретно със своя четвърти и пети въпрос тя иска най-напред да се изясни дали изискванията за равно третиране по членове 20 и 21 от Хартата не допускат такива разпоредби, по-специално дали те пораждат дискриминация въз основа на имотно състояние по смисъла на член 21, параграф 1 от Хартата. На следващо място, със своя шести и седми въпрос тя иска да се установи дали договорната свобода и свободата на собственост могат да не допускат подобни разпоредби. На последно място, с осмия си въпрос тя иска да се установи дали в настоящия случай член 47 от Хартата може да не допуска липсата на преки правни средства за атакуване на член 24a от NÖ Landes- und GemeindebezügeG и член 711, параграф 6 от ASVG.

93. Първо обаче трябва да се изясни доколко Хартата е въобще приложима в главното производство (вж. по този въпрос точка 1 по-долу). Действително, в това отношение с третия си въпрос запитващата юрисдикция просто иска да се изясни дали Хартата се прилага и ако спорните разпоредби не пораждат непряка дискриминация по смисъла на Директива 2000/78 и Директива 2006/54. В тази насока обаче трябва да се разгледат и възраженията на Комисията относно приложимите разпоредби на Хартата.

94. Едва след тази проверка трябва да се обсъди значението на отделните разпоредби на Хартата за разпоредби като тези, предмет на спора в главното производство (вж. по този въпрос точка 2 по-долу).

1. По приложното поле на Хартата (трети преюдициален въпрос)

95. Според запитващата юрисдикция Хартата е приложима в главното производство, независимо дали е установена непряка дискриминация по смисъла на Директива 2006/54 или Директива 2000/78, понеже спорната намеса в пенсионни права се отнася до професионални пенсии, които попадат в материалния обхват на тези директиви [50].

96. В това отношение следва да се припомни, че за приложимостта на Хартата се изисква държавите членки да действат в приложното поле на правото на Съюза [51]. В този аспект обаче не е достатъчно националната мярка да попада в област, в която Съюзът има компетенции [52]. Напротив, съгласно постоянната практика на Съда е необходимо правото на Съюза в съответната област да възлага определени задължения на държавите членки във връзка с разглежданото в главното производство положение [53].

97. Ето защо само по себе си обстоятелството, че спорните национални разпоредби се отнасят до професионални пенсии, не е достатъчен за приложимостта на Хартата.

50 Вж. по този въпрос по-горе точка 35 и сл. от настоящото заключение.

51 Решения от 26 февруари 2013 г., Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, т. 19), от 6 март 2014 г., Siragusa (C-206/13, EU:C:2014:126, т. 21), и от 10 юли 2014 г., Julián Hernández и др. (C-198/13, EU:C:2014:2055, т. 33).

52 Решение от 10 юли 2014 г., Julián Hernández и др. (C-198/13, EU:C:2014:2055, т. 36).

53 Решение от 6 март 2014 г., Siragusa (C-206/13, EU:C:2014:126, т. 25 и 26) и от 10 юли 2014 г., Julián Hernández и др. (C-198/13, EU:C:2014:2055, т. 35).

98. Доколкото обаче при изчисляване на обезщетенията спорните разпоредби фактически пораждат непряка дискриминация, основана на пола, която е необходимо да бъде оправдана [54], тези разпоредби следва да отговарят на конкретни изисквания на правото на Съюза при уреждането на професионалните пенсии. Съгласно Директиви 2006/54 и 2000/78 при определянето и изчисляването на обезщетенията в професионалните социалноосигурителни схеми не се допуска дискриминация. Следователно в това отношение спорните разпоредби представляват прилагане на правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата [55].

99. Според Комисията обаче и в случай че спорните разпоредби водят до непряка дискриминация, основана на пола, приложим може да е единствено член 21, параграф 1 от Хартата, и то само доколкото същият забранява дискриминацията, основана на пола. Това е така, защото според нея в тази насока Директива 2006/54 е конкретен израз на член 21 от Хартата [56], и следователно държавата членка прилага законодателството на Съюза само в тази насока.

100. На първо място обаче, в съответствие със смисъла и целта на обвързаността на държавите членки с Хартата при прилагането на правото на Съюза е, че тази обвързаност е всеобхватна. Съгласно член 51, параграф 1 от Хартата институциите на Съюза по-конкретно са обвързани от Хартата при всички свои действия, и следователно без изключение. Обвързаността на държавите членки „когато те прилагат правото на Съюза“ обаче трябва именно да гарантира, че тези държави по никакъв начин не нарушават основни права „като представител“ на Съюза [57]. Съответно тяхната обвързаност с Хартата трябва да съответства на тази на Съюза.

101. На второ място, практиката на Съда, съгласно която антидискриминационните директиви са конкретен израз на член 21 от Хартата, не означава, че те определят нормативното съдържание на това основно право, в резултат на което няма и защита на основните права [58]. Напротив, съгласно тази практика на Съда директивите трябва да се тълкуват в светлината на член 21 от Хартата. Оттук следва, че ако бъде установено нарушение на директивите, вече не е необходимо да се разглежда отделно нарушение на член 21 от Хартата от същата гледна точка [59]. Разбира се, спазването на други основни права от Хартата също е задължително.

102. Съответно Съдът вече е постановил, че в приложното поле на Директива 2000/78 държавите членки са длъжни да спазват членове 28, 15 и 16 от Хартата [60]. Освен това, например в приложното поле на Директива 2004/38/ЕО [61], той се позовава на задължението на държавите членки да спазват член 7 и член 24, параграф 2 от Хартата [62].

54 Вж. по този въпрос точки 56—69 от настоящото заключение.

55 Вж. по този въпрос решение от 8 май 2013 г., Ymeraga и др. (C-87/12, EU:C:2013:291, т. 42).

56 Вж. за Директива 2000/78 решения от 19 януари 2010 г., Kücükdeveci (C-555/07, EU:C:2010:21, т. 21 и сл.), от 13 септември 2011 г., Prigge и др. (C-447/09, EU:C:2011:573, т. 48), от 26 септември 2013 г., HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590, т. 31), от 11 ноември 2014 г., Schmitzer (C-530/13, EU:C:2014:2359, т. 23), и от 21 декември 2016 г., Bowman (C-539/15, EU:C:2016:977, т. 48).

57 Вж. по този въпрос и заключението на генералния адвокат Saugmandsgaard Øe по дело Комисия/Унгария (Права на ползване върху земеделски земи) (C-235/17, EU:C:2018:971, т. 82).

58 Съдържащата се в член 21 от Хартата забрана за дискриминация не е необходимо да получи конкретен израз и сама по себе си е достатъчна, вж. решения от 17 април 2018 г., Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257, т. 76), и от 22 януари 2019 г., Cresco Investigation (C-193/17, EU:C:2019:43, т. 76).

59 Решения от 7 юни 2012 г., Tyrolean Airways Tiroler Luftfahrt Gesellschaft (C-132/11, EU:C:2012:329, т. 21—23), от 11 ноември 2014 г., Schmitzer (C-530/13, EU:C:2014:2359, т. 24), и от 13 ноември 2014 г., Vital Pérez (C-416/13, EU:C:2014:2371, т. 25).

60 Решения от 8 септември 2011 г., Hennigs и Mai (C-297/10 и C-298/10, EU:C:2011:560, т. 66 и сл.), от 21 юли 2011 г., Fuchs и Köhler (C-159/10 и C-160/10, EU:C:2011:508, т. 62), и от 14 март 2017 г., G4S Secure Solutions (C-157/15, EU:C:2017:203, т. 38).

61 Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

62 Вж. решение от 13 септември 2016 г., Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, т. 66).

103. Ето защо на третия въпрос следва да се отговори, че член 51, параграф 1 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че при законодателното уреждане на професионални пенсии, които попадат в приложното поле на Директиви 2006/54 и 2000/78, е налице прилагане на правото на Съюза, ако така се въвежда дискриминация по смисъла на тези директиви, за която е необходимо да бъде изложена обосновка.

2. По тълкуването на индивидуалните основни права

а) По член 21, параграф 1 от Хартата (четвърти и пети преюдициален въпрос)

104. По-горе вече бе посочено, че дори запитващата юрисдикция да заключи, че спорните разпоредби пораждат непряка дискриминация, основана на пола, за която е необходимо да бъде изложена обосновка, член 21, параграф 1 от Хартата повече не следва да се разглежда от гледна точка на дискриминацията, основана на пол или възраст[63]. Следователно не е необходимо да се отговаря на четвъртия въпрос в този аспект.

105. Трябва обаче да се провери как следва да се тълкува член 21, параграф 1 от Хартата по отношение на спорните разпоредби от гледна точка на дискриминация, основана на имотно състояние.

106. Това не е в разрез с факта, че Директива 2000/78 не посочва имотното състояние като основание за дискриминация и член 21, параграф 1 от Хартата не може да разшири приложното поле на тази директива, за да включи основание за дискриминация, непредвидено в нея[64]. Това е така, защото в настоящия контекст се касае не за разглеждане на нарушение на Директива 2000/78, а за спазване на разпоредби на Хартата при прилагането от държава членка на правото на Съюза, по-конкретно при дискриминация по смисъла на Директива 2006/54.

107. Доколкото може да бъде установено, досега Съдът не е имал повод да се произнесе по въпроса за дискриминация, основана на имотно състояние.

108. Според мен обаче в случая е възможно да се остави без отговор въпросът кои конкретни мерки може да не се допускат от посочената забрана, тъй като — що се отнася до оправдаването на евентуална дискриминация въз основа на имотно състояние — при всички случаи не могат да се прилагат по-различни критерии от тези, които се прилагат спрямо дискриминацията, основана на пола[65]. Следователно евентуалната дискриминация, основана на имотно състояние, следва да се счита най-малкото за оправдана.

б) По членове 16 и 17 от Хартата (шести и седми преюдициален въпрос)

109. Освен това според запитващата юрисдикция член 17, параграф 1 от Хартата може да не допуска спорните разпоредби, тъй като те представляват посегателство върху правото на собственост на съответните пенсионери, което се изразява в „лишаване от собственост директно чрез закон и без обезщетение“. Също така запитващата юрисдикция счита, че правото на собственост на бившите работодатели е засегнато, защото договорната им свобода е накърнена — противно на договорните условия не им е позволено да увеличат размера на професионалните пенсии.

63 Вж. точка 101 от настоящото заключение.

64 Решения от 11 юли 2006 г., Chacón Navas (C-13/05, EU:C:2006:456, т. 56), от 18 декември 2014 г., FOA (C-354/13, EU:C:2014:2463, т. 36), и от 21 май 2015 г., SCMD (C-262/14, непубликувано, EU:C:2015:336, т. 29).

65 Вж. по-горе, точки 77—82 от настоящото заключение.

110. Съгласно практиката на Съда договорната свобода е част от свободата на стопанска инициатива, която е залегнала в член 16 от Хартата. Тя обхваща свободното определяне, респективно договаряне на цената за конкретна престация [66]. Следователно, доколкото със спорната намеса в пенсионни права се регулира размерът на договорената професионална пенсия, която съгласно практиката на Съда следва да се разглежда като аспект на възнаграждението [67], тя ограничава свободата на стопанска инициатива.

111. Понятието „собственост“ в член 17, параграф 1 от Хартата включва всички права с имуществена стойност, от които от гледна точка на правния ред възниква едно придобито правно положение, позволяващо самостоятелно упражняване на тези права от и във полза на техния носител [68]. От гледна точка на работника това по принцип включва и пенсионни права. Съгласно практиката на Съда обаче правото на собственост не може да се тълкува като право на пенсия в определен размер [69]. По-специално, като конкретна собственост все още не могат да се разглеждат просто бъдещи и несигурни перспективи за увеличение на стойността, като например годишното адаптиране на професионалната пенсия. Удържането на част от вече придобити права на вземане обаче следва да се разглежда като ограничаване на ползването на имуществото по смисъла на член 17, параграф 1, трето изречение от Хартата.

112. Съгласно член 52, параграф 1 от Хартата подобно ограничаване на основното право на собственост и свободата на стопанска инициатива трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права. При спазване на принципа на пропорционалност такова ограничение може да бъде налагано само ако е необходимо и ако действително отговаря на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора [70].

113. По принцип и тук може да се направи позоваване на съображенията за оправдаване на евентуална непряка дискриминация [71]. По-специално, Съдът е оставил на държавите членки широка свобода на преценка и във връзка с ограничение на права на собственост, чиято цел е да се намалят разходите за заплати в публичния сектор и да се реформира пенсионната система [72]. В настоящия случай за зачитане на същността на правото на собственост и на пропорционалността на ограничението говори фактът, че от задължението за плащане на вноска за пенсионно осигуряване са засегнати само вземания над определен лимит и че от своя страна обхватът на това задължение зависи от размера на вземането [73].

в) По член 47 от Хартата (осми преюдициален въпрос)

114. Накрая, запитващата юрисдикция счита, че за нарушение на член 47 от Хартата следва да се счита обстоятелството, че засегнатите пенсионери не могат да предприемат действия директно срещу конституционните разпоредби на SpBegrG и основаните на тях разпоредби и да твърдят нарушение на правото на Съюза, а е необходимо да предявят иск срещу бившите си работодатели за обезщетение за вреди или връщане на удържаната сума.

66 Решения от 19 април 2012 г., F-Tex (C-213/10, EU:C:2012:215, т. 45), и от 22 януари 2013 г., Sky Österreich (C-283/11, EU:C:2013:28, т. 42).

67 Вж. по този въпрос доказателствата в точка 13 от настоящото заключение.

68 Решение от 22 януари 2013 г., Sky Österreich (C-283/11, EU:C:2013:28, т. 34).

69 Решение от 13 юни 2017 г., Florescu и др. (C-258/14, EU:C:2017:448, т. 50).

70 Решения от 13 юни 2017 г., Florescu и др. (C-258/14, EU:C:2017:448, т. 53), и от 22 януари 2013 г., Sky Österreich (C-283/11, EU:C:2013:28, т. 48).

71 Вж. по този въпрос по-горе точки 77—82 от настоящото заключение.

72 Решение от 13 юни 2017 г., Florescu и др. (C-258/14, EU:C:2017:448, т. 56 и 57).

73 Вж. в този смисъл решение от 13 юни 2017 г., Florescu и др. (C-258/14, EU:C:2017:448, т. 55 и 58).

115. В тази насока е достатъчно да се отбележи, че съгласно практиката на Съда инцидентната възможност за преразглеждане дали е спазено основното право по член 47 от Хартата е достатъчна, ако в рамките на този правен способ за контрол може като предварителен въпрос да се изясни съответствието на националните разпоредби с правото на Съюза[74]. В настоящия случай това очевидно е така.

V. Заключение

116. По изложените съображения предлагам на Съда да отговори на преюдициалното запитване, отправено от Landesgericht Wiener Neustadt (Австрия), както следва:

„1) Член 4, параграф 2 и член 5, буква б) от Директива 2006/54/ЕО трябва да се тълкуват в смисъл, че действително по принцип е възможно да не допускат национални разпоредби, които предвиждат за получателите на професионални пенсии под формата на директно определено обезщетение, изплащано от контролирано от държавата предприятие, удържането на вноска за пенсионно осигуряване, респ. неизвършването на договореното увеличение на техните вземания, когато тези вземания надхвърлят определен, законоустановен размер. Това обаче изисква процентът представители на единия пол, чиито вземания надвишават този размер, от общия брой представители на този пол в групата на лицата, които имат право на съответния вид професионална пенсия, да е значително по-висок от съответния процент представители на другия пол, и това обстоятелство да не може да бъде оправдано с обективно основание, което няма нищо общо с дискриминация, основана на пола.

2) Член 2, параграф 1 от Директива 2000/78/ЕО трябва да се тълкува в смисъл, че национални разпоредби, които предвиждат за получателите на професионални пенсии от определен вид, чийто размер надвишава законоустановен лимит, удържането на вноска за пенсионно осигуряване, респ. неизвършването на договореното увеличение на техните вземания, не представляват непряка дискриминация, основана на възраст, по смисъла на тази разпоредба, ако след определен момент вече не се сключват споразумения за разглеждания вид професионална пенсия, и следователно лицата, които имат право на други видове професионални пенсии, за които са сключени споразумения в по-късен момент, не попадат в приложното поле на тези разпоредби.

3) Член 51, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че при законодателното уреждане на професионални пенсии, които попадат в приложното поле на Директиви 2006/54 и 2000/78, е налице прилагане на правото на Съюза, ако така се въвежда дискриминация по смисъла на тези директиви, за която е необходимо да бъде изложена обосновка.

4) Член 16 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че ограничението на свободата на работодателя да договаря заплащането на положения от работник труд следва да се счита за оправдано, ако при спазване на принципа на пропорционалността то е необходимо и действително отговаря на цели от общ интерес, като поддържането на финансирането на пенсионните системи. Същото важи за ограничаването на ползването на имуществото на работник по смисъла на член 17, параграф 1 от Хартата, което е резултат от удържането на част от вземане за професионална пенсия, когато това вземане е над определен праг и размерът на подлежащата на плащане вноска зависи от размера на вземането.

74 Вж. решения от 7 юли 1981 г., Rewe-Handelsgesellschaft Nord и Rewe-Markt Steffen (158/80, EU:C:1981:163, т. 44), и от 13 март 2007 г., Unibet (C-432/05, EU:C:2007:163, т. 47).

5) Член 47 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не изисква в правния ред на държава членка да бъде предвидено самостоятелно средство за защита с основен предмет проверката дали националните разпоредби са в съответствие с правото на Съюза, когато други ефективни правни способи, които не са по-неблагоприятни от правните способи, уреждащи подобни национални искове или жалби, позволяват предварително да се прецени това съответствие“.